

*In memoriam***In memoriam profesora
Thomase Winnera**

Tu smutnou zprávu jsem dostala mailem z centra Mezinárodní asociace sémiotických studií ve Vídni, k jejímž zakládajícím členům profesor Thomas Winner (4. 5. 1917 – 20. 4. 2004) patřil. Zнала jsem ho od r. 1985, kdy jsme se setkali na první česochovské konferenci v Badenweileru, kde slavný ruský spisovatel r. 1904 zemřel. Podle stylu přednášky bylo zřejmé, že prof. Winner patří k okruhu Romana Jakobsona, s nímž se znal od doby, kdy dělal v 50. letech doktorát na Columbijské univerzitě. V té době měl již za sebou studium na Harvardu, kam se mu podařilo odjet r. 1939 z Prahy na základě stipendia pro ohrožené československé studenty.

Prof. Winner má za sebou rozsáhlou publikační, přednáškovou a organizační činnost v oblasti sémioticky orientované slavistiky. Z dvanácti monografií, které sám napsal nebo na nichž se podílel, je nejznámější jeho kniha o Čechovově próze. Psal a do nedávna přednášel po celém světě. Knihu o české meziválečné avantgardě, na níž pracoval od doby, kdy začal znovu jezdit do Československa, se mu bohužel nepodařilo dokončit. Snad tak učiní někdo z jeho blízkých spolupracovníků.

O jeho schopnosti odhadnout talent badatelů svědčí skutečnost, že právě on umožnil publikačně proniknout na Západ Juriji Lotmanovi, odsunutému do estonského Tartu, jež bylo za sovětské éry pro cizince nepřístupné. (Sama jsem kdysi prof. Lotmana překvapila, když jsem se tam v polovině 70. let nečekaně objevila.) Prof. Winner měl neobyčejně organizační schopnosti. S obdivem jsem pročítala stostránkový elaborát, na jehož základě nám byla koncem 80. let poskytnuto Fulbrightovo stipendium pro výměnu šesti sémioticky orientovaných badatelů z Brněnské a Bostonské univerzity, kteří tak měli možnost přednášet na partnerských univerzitách. Šťastnou shodou politických událostí se výměna uskutečnila na jaře r. 1990, kdy

byli všichni okouzleni možností nových kontaktů a kdy i prostí lidé v USA měli ještě v živé paměti ovacemi provázené vystoupení prezidenta Václava Havla v Bílém domě. Dva z českých účastníků tehdejšího zájezdu – prof. Jan Beneš z Ústavu antropologie na Přírodovědecké fakultě a muzikolog prof. Jiří Fukač z Filozofické fakulty – nás již bohužel opustili. O tři roky později, v září r. 1993, přijel prof. Winner do Brna podruhé. Provázela jej opět jeho paní Irene Portis-Winner, známá antropoložka, autorka fundované monografie o slovinské lidové kultuře. Přednášela jako vždy na Přírodovědecké fakultě, zatímco prof. Winner se zúčastnil velké mezinárodní konference o Romanu Jakobsonovi, pořádané k 60. výročí Jakobsonova příchodu na Masarykovu univerzitu. Winnerova stať sborník z této akce uvádí (Litteraria Humanitas, IV, Roman Jakobson, Brno 1996). Za všechny tyto aktivity byl prof. Winnerovi udělen r. 1995 čestný doktorát Masarykovy univerzity – stejně jako jeho příteli Romanu Jakobsonovi v památném srpnu 1968, několik dní před sovětskou invazí do ČSR, kterou ostatně Jakobson předvídal. Prof. Winner získal ocenění i v Praze. R. 1997 mu Česká Akademie věd udělila medaili Josefa Dobrovského a o rok později získal jubilejní medaili na Karlově univerzitě, kde kdysi těsně před válkou dva roky studoval.

V profesorovi Thomasi Winnerovi Masarykova univerzita a česká slavistika ztrácí nadšeného propagátora české kultury a vědy, který stejně jako Roman Jakobson nikdy nezapomněl na podněty Pražského lingvistického kroužku a českého strukturalismu, jež mohla rozvíjet sémiotika a vlastně i badatelské směry antipodické, protože základem každého tvůrčího vývoje je opozice. Ráda bych však připomněla i osobní vlastnosti profesora Winnera, protože to byl člověk neobyčejně laskavý, ušlechtilý a jemný, jehož přátelství jsem si nesmírně vážila.

D. KŠICOVÁ